

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

នួន ថា រដ្ឋប្បវេណីការវិនិច្ឆ័យរួមសវនាការ

ថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៥

ទី សុំជាតា

នៅថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៥ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជា បានបើកសវនាការលើបណ្តឹងសារទុក្ខលើសំណុំរឿង០០២/០១ តាមកម្រោងជាមុន ។ សវនាការនេះ ផ្តល់ឱកាសចុងក្រោយដល់ភាគីទាំងអស់ក្នុងការលើកឡើងនូវអំណះអំណាងបណ្តឹងសារទុក្ខ របស់ខ្លួន និងអាចឆ្លើយតបលើសារណារបស់ភាគីផ្សេងៗ ។ សវនាការនេះនឹងចែកចេញជា៦ វគ្គ ដូចតទៅ ១) កំហុសលើសវនាការភស្តុតាងដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ២) អំណះអំណាងលើ បទឧក្រិដ្ឋ ៣) ការទទួលខុសត្រូវរបស់ជនជាប់ចោទ ៤) ការសម្រេចផ្តន្ទាទោសដោយអង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូង ៥) បណ្តឹងសារទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និង ៦) ការផ្តល់ឱកាសឲ្យជនជាប់ចោទ ធ្វើ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលក៏បានបញ្ជាក់ ថានៅក្នុងបណ្តឹងរបស់ខ្លួន ជនជាប់ចោទ ទាំងពីរ គឺ នួន ជា និង ខៀវ សំផន បានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងសារទុក្ខរបស់ខ្លួនជាច្រើនចំណុច ទាក់ទងនឹងកំហុសនៅក្នុងការចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។

បន្ទាប់ពីការប្រកាសបើកសវនាការ រួចមកក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះបានជម្រាបពីវត្តមាន និង អវត្តរបស់ភាគីដូចសព្វដង ។ អង្គជំនុំជម្រះទទួលដំណឹងថា ភាគីនៃរឿងក្តីទាំងអស់មានវត្តមាន លើក លែងតែមេធាវីអន្តរជាតិការពារក្តី នួន ជា គឺ លោក វិចិត្រ កូប៉េ ពុំចូលរួមសវនាការនេះទេ ។ ភ្លាមៗ មេធាវីជាតិ លោក ស៊ុន អារុណ បានក្រោកឈរ និងស្នើសុំអោយអង្គជំនុំជម្រះអនុញ្ញាត អោយកូនក្តីរបស់ខ្លួនធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ក្នុងរយៈពេលប្រហែល២០ នាទី ហើយនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែង ការណ៍នេះ នឹងពន្យល់ពីមូលហេតុអវត្តមានរបស់មេធាវីអន្តរជាតិ ។ អង្គជំនុំជម្រះបានអនុញ្ញាតឲ្យ នួន ជា ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ដែលនៅក្នុងនោះ នួន ជា បានលើកឡើងពីភាពមិនពេញ ចិត្តរបស់ខ្លួន ចំពោះចំណាត់ការនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី រួមមាន សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដែលសម្រេចពុំកោះហៅសាក្សីបន្ថែម ។ នួន ជា បានលើកឡើងថាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមានភាព លម្អៀង ដូចជាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែរ និងមានភាពភ័យខ្លាច ដូចនេះ មេធាវីអន្តរជាតិមិនចូល រួមសវនាការនេះទេ ។ នួន ជា មានបំណងចាកចេញពីបន្ទប់សវនាការ ក្រោយពេលធ្វើសេចក្តីថ្លែង ការណ៍របស់ខ្លួនរួចនិងណែនាំមេធាវីជាតិ ស៊ុន អារុណ អោយចាកចេញដែរ ។ ជាចុងក្រោយ នួន ជា បានស្នើដល់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សូមមានភាពក្លាហានក្នុងការផ្តល់ការជំនុំជម្រះមួយប្រកប

ដោយយុត្តិធម៌ដល់ខ្លួន ។ នួន ជា ពុំមានបំណងដកបណ្តឹងសារទុក្ខរបស់ខ្លួនឡើយ ពោលគឺនៅរក្សា
បណ្តឹងសារទុក្ខដែល ។

យោងតាមមាត្រា៣០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា តម្រូវឲ្យមានជំនួយពីមេធាវីដាច់ខាត
នៅក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ។ ចំពោះ វិធានផ្ទៃក្នុងក៏បានបញ្ជាក់ពីលក្ខខណ្ឌ តម្រូវអោយជនជាប់ចោទ
ទទួលបានសិទ្ធិការពារពីមេធាវីជាតិ ឬមេធាវីអន្តរជាតិដោយសហការជាមួយមេធាវីជាតិ ទៅតាមការ
ជ្រើសរើសរបស់ជនជាប់ចោទផ្ទាល់ ។ នៅក្នុងន័យនេះ បើទោះបី ជាមេធាវីអន្តរជាតិ រ៉ិចទ័រ កូប៉េ
អវត្តមាន ប៉ុន្តែប្រសិនបើមេធាវីជាតិ ស៊ុន អារុណ នៅរក្សាវត្តមាននៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ នោះ
អង្គជំនុំជម្រះនឹងអាចបន្តសវនាការបាន ។ ប៉ុន្តែ ដោយមូលហេតុថា មេធាវី ស៊ុន អារុណ ទទួល
បានការណែនាំពីកូនក្តីរបស់ខ្លួន នួន ជា ពុំអនុញ្ញាតិឲ្យចូលរួមដំណើរការសវនាការនៅក្នុងវគ្គបន្ទប់ពី
នួន ជា ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍នោះទេ ។ ដូច្នោះ មេធាវីជាតិ នឹងគោរពតាមសំណើរបស់កូនក្តី
ដោយផ្អែកលើ មាត្រា៥៨ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវីនៃព្រះរាជណាចក្រកម្ពុជា ដែលបែងថា
“មេធាវីកំណត់តាមសតិសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន និងដោយមានការយល់ព្រម ពីអតិថិជនផងនូវអ្វីដែលខ្លួន
ត្រូវលើកឡើងដើម្បីការពារដល់ដលប្រយោជន៍របស់អតិថិជនដែលខ្លួនទទួលបន្ទុក” ។ ដូច្នោះ នៅក្នុង
ពេលនេះ មេធាវី ស៊ុន អារុណ នឹងមិនឆ្លើយតបនូវរាល់សំណួរ ឬអំណះអំណាងផ្សេងៗ និង
មិនចូលរួមនៅក្នុងសវនាការនេះទៀតទេ ដោយអះអាងថា នឹងគោរពតាមសម្បជញ្ញៈរបស់ខ្លួន ដោយ
ស្របតាមការសម្រេចចិត្តរបស់កូនក្តី ។ ចៅក្រមអន្តរជាតិ អាញ៉េស្កា កូណូរីកកា មីឡាត បានលើក
ឡើងចំពោះការសម្រេចចិត្តចាកចេញរបស់មេធាវី ស៊ុន អារុណ ថា ពុំមែនជនជាប់ចោទជាអ្នកមាន
សិទ្ធិសម្រេចថា មេធាវីត្រូវចូលរួម ឬមិនត្រូវចូលរួមនោះទេ មានតែអង្គជំនុំជម្រះ ប៉ុណ្ណោះជាអ្នក
សម្រេចលើបញ្ហានេះ ។ ចៅក្រមបានបញ្ជាក់ថា យោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុងតម្រូវឲ្យមានមេធាវីនៅពេលនេះ
ហើយប្រសិនបើ មេធាវីសម្រេចចិត្តដើរចេញ មេធាវីនឹងទទួលរងការចោទប្រកាន់ពីបទម៉ាក់ឆាយ
តុលាការ ។ ឆ្លើយតបទៅនឹងចៅក្រមអន្តរជាតិ លោកមេធាវីជាតិ គង់ សំអុន ការពារក្តីជនជាប់ចោទ
ខៀវ សំផន បានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា ការលើកឡើងរបស់ចៅក្រម អន្តរជាតិ កូណូរីកកា មីឡាត
គឺជាការកម្រាមកំហែងមួយរបស់ចៅក្រមមកលើមេធាវី ដោយសារ ការណែនាំរបស់កូនក្តីឲ្យមេធាវី
ដកខ្លួនចេញពីសវនាការនោះគឺជាហេតុផលគ្រប់គ្រាន់រួចទៅហើយ ។

សេចក្តីសម្រេចរបស់ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ចៅក្រម គង់ ស្រីម បន្ទាប់ពី
សាកសួរយោបល់ពីភាគីសហព្រះរាជអាជ្ញា និង មេធាវីនាំមុខគំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរួចមក និង
បន្ទាប់ពីសម្រេចតាមសំណើរបស់ នួន ជា ស្នើសុំទៅតាមដានដំណើរការសវនាការនៅបន្ទប់ឃុំខ្លួន

ខាងក្រោមរួចមក បានសម្រេចថា មេធាវី ស៊ុន អារុណ ត្រូវតែរក្សាវត្តមានរបស់ខ្លួន នៅក្នុង បន្ទប់សវនាការ ប៉ុន្តែការណែនាំរបស់កូនក្តីចំពោះសិទ្ធិឆ្លើយតប ឬមិនឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរ ឬអំណះ អំណាចរបស់ភាគីផ្សេង មេធាវីអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តបានតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួន ។

បន្ទាប់ពីការសម្រេចនេះមក អង្គជំនុំជម្រះបានបន្តនីតិវិធីរបស់ខ្លួនដោយ ចៅក្រមជាតិ ម៉ុង មុន្នីចរិយា បានបញ្ជាក់ការណែនាំទាំងនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងធម្មនុញ្ញភាពនៃវិធាន ផ្ទៃក្នុង ដែលជនជាប់ចោទទាំងពីរបានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងសារទុក្ខស្តីពីការរំលោភបំពានសិទ្ធិរបស់ ខ្លួន នៅក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះក្តីចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។ ក្រោយពេលអានរបាយការណ៍ ខាងលើនេះចប់ អង្គជំនុំជម្រះបានបន្តនីតិវិធី ដោយផ្តល់ឱកាសដល់មេធាវីជាតិ ការពារក្តី នួន ជា ឡើងធ្វើសារណាផ្ទាល់មាត់ ។ ប៉ុន្តែមេធាវី ស៊ុន អារុណ បានជម្រាបជូនអង្គជំនុំជម្រះវិញថា សារណា ផ្ទាល់មាត់របស់ខ្លួនក្នុងថ្ងៃនេះ បានបញ្ចូលក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែល នួន ជា បានអានរួចមកហើយ ។ ដូច្នេះខ្លួនពុំមានការឆ្លើយតប ឬទទួលសំណួរពីភាគីណាទៀតទេ នៅក្នុងថ្ងៃនេះ ។

ជាក់ស្តែង នៅក្នុងវគ្គទីពីរនៃសវនាការពេលព្រឹក មេធាវីជាតិ ស៊ុន អារុណ ពុំបានចូលរួមនៅ ក្នុងសវនាការនេះទេ ។ ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះមានលិខិតស្នើសុំលះបង់សិទ្ធិចូលរួមសវនាការដោយផ្ទាល់ របស់ នួន ជា ដោយមូលហេតុសុខភាពពុំអាចអង្គុយយូរនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការបាន និងស្នើសុំទៅ តាមដានសវនាការពីបន្ទប់ឃុំខ្លួនខាងក្រោម ។ ចំពោះ ការអវត្តមានរបស់មេធាវីការពារក្តីបានក្លាយជា បញ្ហាសំខាន់ដែលពុំអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះបន្តសវនាការលើបទឧក្រិដ្ឋដោយខ្វះការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ ពីមេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទឡើយ ។

ភាពអវត្តមានរបស់មេធាវី រ៉ិចទ័រ កូប៉េ បានពន្យល់ដោយ នួន ជា ទាក់ទងនឹង ការមិនពេញចិត្ត ចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើការបដិសេធមិនកោះហៅ សាក្សីបន្ថែម ដែលស្នើដោយក្រុមការពារក្តី នួន ជា ។ ប៉ុន្តែភាពអវត្តមានរបស់មេធាវី ស៊ុន អារុណ មានលក្ខណៈខុសប្លែកគ្នា ។ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា ពុំមែនអាស្រ័យលើជនជាប់ចោទទេ ថាតើ ត្រូវមានវត្តមានរបស់មេធាវីនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ ឬយ៉ាងណានោះ ។ ចំពោះវត្តមានចូលរួម សវនាការ ឬមិនចូលរួមរបស់ជនជាប់ចោទ ក៏ត្រូវអាស្រ័យលើសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដែរ ។ មេធាវី ស៊ុន អារុណ ត្រូវបានព្រឹកដោយប្រធានអង្គជំនុំជម្រះដោយតម្រូវអោយមាន វត្តមាននៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ បើទោះបីជាមេធាវីពុំមានបំណងធ្វើសារណា ឬ ចម្លើយតបទៀត ក៏ដោយ ។ ក្នុងករណីដែលមេធាវីជ្រើសរើសយកការមិនចូលរួមសវនាការ ត្រូវចាត់ទុកថា ម៉ាកឆាយ តុលាការ ។ ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលដោយផ្អែកលើក្រុមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលតម្រូវអោយ

ជនជាប់ចោទនៃរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌត្រូវមានមេធាវីការពារក្តីនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនោះ បានសម្រេចបង្គាប់
អោយអង្គភាពគាំពារការពារក្តីធ្វើការជ្រើសរើសមេធាវីបម្រុង ដែលមាននៅក្នុងបញ្ជីស្រាបៀងរយៈ
ពេលឆាប់រហ័សតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

ការចេញសេចក្តីសម្រេចជ្រើសរើសមេធាវីបម្រុង នឹងត្រូវប្រើពេលវេលាដើម្បីឲ្យមេធាវី
អាចសិក្សាពីសំណុំរឿងរហូតមានលទ្ធភាពការពារក្តីដែលខ្លួនត្រូវទទួលបន្ទុក ដូច្នោះវានឹងរុញច្រានអោយ
សវនាការលើបណ្តឹងសារទុក្ខត្រូវរង់ចាំបើកនៅពេលក្រោយដោយពុំមានកាលបរិច្ឆេទច្បាស់លាស់ ។